

MEMORANDUM Verkiezingen 2024

Febecoop - verdedigt, promoot en
ondersteunt coöperaties

HET IS BELANGRIJKER DAN OOIOM DE ONTWIKKELING VAN COÖPERATIES TE ONDERSTEUNEN

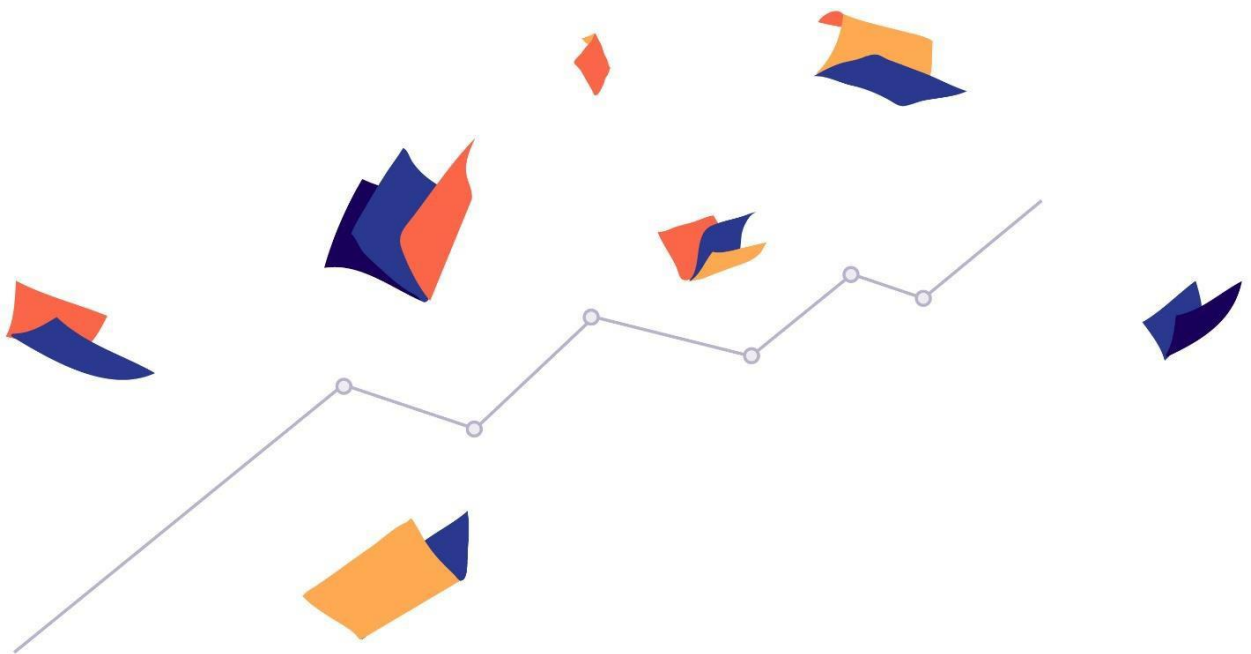
Bij de grote meerderheid van de burgers brokkelt het draagvlak voor de huidige inrichting van de economie, die vooral gebaseerd is op rendement voor aandeelhouders en vaak ten koste gaat van de sociale en ecologische omgeving af. 73% van de Belgen is voorstander van "het verminderen van de dominantie van particuliere aandeelhouders die logischerwijs uit eigenbelang handelen" en "het aanmoedigen van nieuwe vormen van aandeelhouderschap, bijvoorbeeld in coöperaties, die meer gericht zouden op de zorg voor het algemeen welzijn en de lange termijn". Dit percentage bedraagt 83% in Brussel, 82% in Wallonië en 66% in Vlaanderen (1). De houding van de gemiddelde Belg tegenover speculatief aandelenkapitaal wordt gestaafd door cijfers over de toenemende ongelijkheid. De verdeling van de vermogens van de Belgische gezinnen is immers aanzienlijk ongelijker dan de ramingen die tot nu zijn gepubliceerd. Dat blijkt uit het ondernemingsverslag van de Nationale Bank: de 10 procent rijkste gezinnen had de voorbije jaren 57 à 58% van het totale netto vermogen in handen (2). Jongeren (3) hechten weliswaar nog steeds belang aan de job op zich en aan het loon, maar zijn steeds meer op zoek naar zin en engagement in hun beroepsleven (4).

Daarom is het belangrijk om eraan te herinneren dat de coöperatieve beweging al heel lang een alternatief concept van economie ten dienste van de gebruikers ontwikkelt, dat andere doelstellingen nastreeft en volgens andere principes werkt, namelijk de coöperatieve beginselen, waaronder het democratisch beheer, de autonomie en onafhankelijkheid van de onderneming, de prioritaire toewijzing van winst aan de ontwikkeling van de onderneming en haar sociale doelstellingen, rekening houdend met de belangen van de samenleving. Door deze principes toe te passen, stellen coöperaties hun werknemers en gebruikers in staat om hun eigen lot in handen te nemen.

Tal van studies hebben aangetoond dat coöperaties economisch efficiënt zijn, veerkrachtiger in tijden van crisis en levensvatbaarder op de lange termijn. Dit komt door hun beheersregels, die voorkomen dat ze ondoordachte speculatieve risico's nemen en hen aanzetten zich te richten op de behoeften van hun gebruikers (die meestal hun vennoten zijn) (5). Gelet op de aard van hun aandeelhouderschap zijn coöperaties bovendien diep verankerd in hun lokale gemeenschap.

Coöperaties maken deel uit van een bredere beweging - de sociale en solidaire economie - die de afgelopen maanden onvoorwaardelijke steun heeft gekregen van vier van de belangrijkste internationale organisaties (6).

De Europese Commissie benadrukt het belang van een "gunstig klimaat" waarin de sociale economie tot bloei kan komen en stelt dat "beleids- en wettelijke kaders een essentieel onderdeel zijn van dit klimaat". Het verzoek van Febecoop aan de Belgische politieke autoriteiten op alle beleidsniveaus luidt dan ook als volgt: ontwerp, in samenwerking met de spelers in de sector, een dynamisch en evolutief kader dat bevorderlijk is voor de ontwikkeling van de sociale en solidaire economie, en meer specifiek het coöperatief ondernemerschap, om zo de positieve impact van deze ondernemingsvormen op onze samenleving te versterken.

(1) : Zie het enquête « Noir, jaune, blues... cinq ans après », september 2022, <https://www.cecinespasunecrise.org/content/uploads/2023/01/VFRapport-Vague-3-1.pdf>
(2) : Zij die tot generatie Z behoren.

(3) Ondanks een daling van de aandelen- en obligatiemarkten bedroeg het netto financieel vermogen in 2022 1.136 miljard euro. Bron : De Tijd 15 april 2023

(4) : Zie bijvoorbeeld voor Frankrijk de barometer over "jongeren en het bedrijfsleven", gepubliceerd door de Fondation Jean-Jaurès en Macif in samenwerking met het instituut BVA in november 2022: sinds de gezondheids crisis en de opeenvolgende lockdowns heeft meer dan de helft van de jongeren (56%) het gevoel dat ze meer op zoek zijn naar zingeving en engagement in hun studie- of beroepsleven.

(5) Zie voor België: <https://news.cera.coop/cooperaties-vormen-1-van-de-belgische-ondernemingen-maar-dragen-3-bij-aan-het-bbp-onderschatting-en-35-aan-de-belgische-tewerkstelling#>; Wat betreft de banken tijdens de financiële en economische crisis van 2008: ILO, Resilience in a downturn: The power of financial cooperatives, Internationale Arbeidsorganisatie 2013; N. RICHEZ-BATTESTI, Gouvernance coopérative et épreuve identitaire : Une application aux banques coopératives en France, CIRIEC N° 2007/04; G. CAIRE, P. GLEMAIN, S. NIVOX, Les banques coopératives françaises dans la crise, Contribution à la 4ème Conférence International de Recherche sur l'Economie Sociale, Antwerpen, octobre 2013; S. ANSART, A. ART. ANSART, A. ARTIS, V. MONVOISIN, The challenge of "banalisation" for co-operative banks: dynamics, turbulences, and state of the crisis, ibid; Improving cooperatives' agility: McKinsey & Company, McKinsey on cooperatives, 2012.

(6) Europese Commissie: Mededeling Bouwen aan een economie die werkt voor mensen: een actieplan voor sociale economie (december 2021); IAO: Resolution concerning decent work and the social and solidarity economy (juni 2022); OESO: Recommendation on the Social and Solidarity Economy and Social Innovation (juni 2022); VN: Promoting the Social and Solidarity Economy for Sustainable Development (maart 2023).

In België is er een beperkt kader dat de ontwikkeling van de sociale en solidaire economie, en meer specifiek coöperatief ondernemerschap ondersteunt.

Onze voorstellen kunnen daarom worden opgesplitst in verschillende verzoeken tot verbetering, uitbreiding en versterking. Gelet op de typische Belgische institutionele context zijn deze eisen specifiek voor elk beleidsniveau

Hieronder vindt u een lijst van de punten waarop Febecoop een wetgevende, regelgevende of besluitvormende tussenkomst vraagt:

- ◀ Op het niveau van de federale overheid
- ◀ Op het niveau van het Vlaams Gewest
- ◀ Op het niveau van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Voor elk van deze punten zal uiterlijk een nota worden opgesteld, waarin meer in detail wordt uitgelegd waarom en hoe elk verzoek werd ingediend.

OP HET NIVEAU VAN DE FEDERALE OVERHEID

- ◀ **De coöperatieve vennootschap naar Belgisch recht meer in overeenstemming brengen met de coöperatieve eigenheid door:**
 - bepaalde artikels van boek 6 (met betrekking tot coöperatieve vennootschappen) van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen te wijzigen;
 - bepaalde artikelen van de decreten tot vaststelling van de voorwaarden voor erkenning van de "erkende" coöperatieve vennootschap ("erkende CV") en de coöperatieve vennootschap "erkend als sociale onderneming" (CV, erkend als sociale onderneming") te wijzigen.

- ◀ **Het opzetten van coöperatieve projecten met meerdere belanghebbenden vergemakkelijken, met inbegrip van publiek-private partnerschappen om de lokale economische ontwikkeling te stimuleren, door een erkenning als "onderneming van collectief belang" voor coöperatieve vennootschappen te creëren.**

- ◀ **Het specifieke overleg- en adviesorgaan voor erkende coöperaties in stand houden en versterken door**
 - de wet van 20.07.1955 tot oprichting van een Nationale Raad voor de Coöperatie te wijzigen, zoals gewijzigd bij de wet van 23.03.2019 ;
 - voldoende operationele middelen ter beschikking te stellen om de dynamische werking van de Nationale Raad voor de Coöperatie en zijn adviesorganen te garanderen.

- ◀ **Vrijwilligerswerk in coöperatieve vennootschappen "erkend als sociale ondernemingen" toe te laten en te regelen door de wetgeving in die zin aan te passen.**

OP HET NIVEAU VAN HET VLAAMS GEWEST

- ◀ In overeenstemming met het Actieplan van de Europese Commissie voor de sociale economie, door een coherente toepassing van de definitie van het begrip “sociale economie”, de ontwikkeling van coöperaties integreren in het toepassingsgebied van de steunmaatregelen voor de sociale economie, en de in het plan aanbevolen beleidsmaatregelen uitvoeren.
- ◀ De ontwikkeling van coöperaties ondersteunen door haalbaarheidsstudies van startende coöperatieve financiers, alsmede studies naar nieuwe niches voor coöperatief ondernemerschap op gebieden waar overheidsop treden en de klassieke economie falen: ouderenzorg, deeleconomie, woning, enz.
- ◀ Erkennen en ondersteunen van een platform dat alle coöperatieve stakeholders (beleid, organisaties, werkveld, financiers, enz.) dat via uitwisseling en dialoog tot een gezamenlijke agenda rond coöperatieve ontwikkeling komt op korte, middellange en lange termijn.
- ◀ Het ondersteunen en het promoten van de bedrijfsoverdracht van vergrijzende KMO's aan de werknemers.
- ◀ Coöperatief ondernemen een plaats geven in de leerplannen en de eindtermen van het lager en secundair onderwijs zodat een grondig begrip van de uiteenlopende ondernemingsvormen wezenlijk deel uitmaakt van elk pedagogisch project.
- ◀ Coöperatief ondernemen (De Vooruit - Gent) deel laten uitmaken van de Vlaamse canon.
- ◀ Risicokapitaal en waarborgfondsen openstellen voor startende en groeiende coöperatieve vennootschappen.
- ◀ Stimuleer en faciliteer proefprojecten op gemeentelijk niveau met nieuwe partnerschappen tussen lokale overheden en (burger)coöperaties rond de overgang naar een CO2-neutrale samenleving.
- ◀ Een visie en institutioneel kader voor steden en gemeenten ontwikkelen, waarin " The Right to the City ", directe burgerparticipatie, publiek-private partnerschappen en toegang tot en beheer van het gemeengoed door coöperatief georganiseerde burgerinitiatieven een centrale rol spelen.
- ◀ Meer bekendheid geven aan de meerwaarde van coöperatief ondernemerschap door dit concept op regionaal en lokaal niveau te promoten.
- ◀ Op zowel regionaal als lokaal niveau participatieve, sociale en milieucriteria opnemen in het beleid inzake overheidsopdrachten, waardoor coöperatieve bedrijfsmodellen meer kansen krijgen en tegelijkertijd meer duurzaamheid wordt bereikt.
- ◀ Overheden die landbouwgrond bezitten aanmoedigen om prioriteit te geven aan het toewijzen van deze middelen aan duurzame landbouwprojecten, en de toegang tot deze grond afhankelijk maken van de vraag of de uitvoerder gestructureerd is volgens de principes van de sociale economie.

OP HET NIVEAU VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

- ◀ **De ontwikkeling van de sociale economie en meer specifiek coöperatieve projecten ondersteunen door**
 - de incubator Coopcity en het Innovate-programma te bestendigen en de opdrachten van Coopcity aan te vullen (met name door geïndividualiseerde "expertise"-diensten in haar aanbod op te nemen);
 - lanceren van een jaarlijkse projectoproep om projectleiders en sociale ondernemers te financieren;
 - het financieren van programma's voor het in kaart brengen van maatschappelijke behoeften en de opkomst van projecten in de sociale economie die daaraan tegemoet kunnen komen, met name op gebieden waar mogelijkheden bestaan voor het delen van middelen of expertise tussen ondernemingen in de sociale economie;
 - specifieke middelen voorzien voor het verbeteren van de professionele managementvaardigheden van ondernemers in de sociale economie;
 - het systematisch verstrekken van informatie over het coöperatieve model aan ondernemers die contact opnemen met de openbare ondersteuningsdiensten (voornamelijk hub.brussels (1819));
 - het toekennen van een jaarlijks budget voor communicatie over de sociale economie aan professionelen en het grote publiek.

- ◀ **Opstellen en uitvoeren van een regionale economische ontwikkelingsstrategie op basis van een sectorale benadering, waarbij prioriteit wordt gegeven aan sociale-economiebedrijven in de als belangrijk geïdentificeerde sectorale ketens.**

- ◀ **Stimuleer regionale economische ontwikkeling door het ondersteunen en initiëren van de oprichting van gemengde publiek/private "sociale economie" coöperaties.**

- ◀ **Moedig overheden die landbouwgrond bezitten aan om prioriteit te geven aan het toewijzen van deze middelen aan duurzame stadslandbouwprojecten, en maak de toegang tot deze grond afhankelijk van de vraag of het operationele bedrijf gestructureerd is volgens de principes van de sociale economie.**

WIL JE MEER WETEN ?

**Heb je specifiek vragen of noden,
wij zijn er voor jou.**

 febecoop@febecoop.be

 02 / 500 53 00

 www.febecoop.be

 Timmerhoutkaai 4 1000 Brussel

